

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

„Vnarod“.

De Dr. V. Moldovan.

Principele Petru Krapotkin în memoarele sale scrise cu penă măestră, ne dă între altele şi câteva pagini despre o ideală mişcare a tinerimii ruseşti din anii 1860—1870 pornită sub lozincă „Vnarod“ adică: „La popor sau Fiţi ai poporului“.

Inceputul domniei lui Alexandru al II-lea a trezit la nouă viaţă toate elementele iubitoare de progres, amorfite şi împrăştiate sub domnia despotică a înaintaşului său Nicolae I.

Eliberarea ţăranilor de sub jugul iobăgiei e legată de aceasta perioadă mai liberală a domniei lui Alexandru al II-lea.

Între anii 1860—1865, zice Krapotkin, s'a pornit o adevărată mişcare revoluţionară în sânul familiilor mai bune din Rusia. Părinţii rămân şi pe mai departe apărătorii reacţiunii şi a privilegiilor nobilitare, pe când fiii şi ficele lor sunt răpiţi de curentul nou liberal.

Se produce acel abis de principii şi de idealuri de viaţă dintre bătrâni şi tineri, pe care îl descrie aşa de frumos Turgenjev în romanul său „Părinţi şi fii“.

Tineretul de ambele sexe văzând, că nu poate răsi faţă de conservatismul împietrit al părinţilor lor îşi părăsesc cu milele vechi părinţeşti, aruncă dela sine toate favorurile rangului şi ale bogăţiei şi alegă la Petersburg sau la Moscova.

Aici se susţin din munca proprie, trăind de cele mai multe ori în neagra mizerie numai ca să-şi poată îndestula setea de ştiinţă.

Dar nu numai în centrele universitare ci în toate oraşele ruseşti se formează mici grupuri şi societăţi de lectură, al căror scop e cultivarea membrilor lor:

„Cu multă atenţiune citeau operele filozofice şi economice,

„cum şi rezultatul cercetărilor tinerii şcolae istorice ruseşti, iar după astfel de lecturi urmau discuţiile nesfârşite, al căror scop era în totdeauna deslegarea întrebărilor, care o aveau deapăruri înaintea ochilor: Pe ce cale putem fi folositori masei mari?“

Au ajuns la convingerea, că singura cale e să se coboare în mijlocul poporului, să trăiască în nemijlocit contact cu el, studiindu-i firea, aplicările, ca şi scăderile şi nisuiindu-se a lumina, a-l instrui, a-i sări întru ajutor în miile lui năcazuri, cu un cuvânt de-a scoate masele mari ale poporului rusec din „noaptea spirituală şi din mizeria materială“.

S'a dat deci lozincă: „Vnarod“. Şi tinerimea rusească cu un idealism rar în istoria popoarelor, a urmat acestei lozince şi s'a achitat cu glorie de datoria ce a luat-o asupra sa.

Tinerii ruşi s'au coborât cu milele între popor, fie ca medici, farmacişti, învăţători, scriitori, fie ca simpli muncitori de câmp sau ca meseriaşi.

Fetele şi-au câştigat calificăţia de învăţătoare, de moaşe şi de îngrijitoare de bolnavi, punându-se de-aşemenea cu sutele în serviciul poporului dela sate.

Suntem de perfect acord cu cei ce vor obiecţiona, că asemenea elanuri de însufleţire sunt rari de tot, şi că în mare parte ele se pot explica din stările politice sociale ale epocii respective sau ale epocii premergătoare.

De fapt despotismul lui Neculae I a oprit în loc toate energiile naţiunii.

Şi era natural, ca după moartea lui ele să izbucnească cu atât mai furtunatic.

Cu toate acestea pilda ce ne-o oferă mişcarea „Vnarod“ e preţioasă pentru toate neamurile oprimite şi rămase în desvoltare în urma altor popoare.

Dacă idealismul şi altruismul sunt calităţi de preţ la toate ne-

amurile, apoi ele cresc înzecit în valoare la popoare învălmăjite fără voia lor în o luptă de apărare naţională.

O astfel de luptă pretinde şi chehtueşte zi de zi cantităţi enorme de energii de acestea.

Am putea zice întreg arsenalul sufletesc al luptătorilor pentru desrobirea politică şi economică al unui neam constă din însufleţirea şi simţul de jertfă al indivizilor în favorul colectivităţii, adică de-a ne cobori la popor şi a ne jertfi toate energiile pentru luminarea ţăranilor dela sate. Aceasta pornire are în special pentru noi Români o actualitate şi o însemnătate înecită.

Popor de agricultori, de săteni fără oraşe şi fără nobilime, aproape tot avutul nostru etnic e în ţărâniea noastră.

Dela întărirea, înaintarea şi luminarea acestei ţărâni atârână fericirea şi înaintarea neamului întreg.

Toate aceste sunt lucruri spuse şi repetate de atâţi alţii înaintea noastră.

Dar nu mai puţin drept e, că o mişcare însufleţită, dar în acelaş timp cuminte, tradusă în fapte ca şi aceea a tinerimii ruseşti din anii 1860—1870, ar produce minuni la poporul nostru, care trezit de jumătate la conştiinţa de sine, priveşte azi în jurul său şi aşteaptă să-i sară cineva în ajutor, ca să se poată ridica în picioare.

Nu vrem să trecem cu vederea frumoasele începuturi de propagandă culturală, ce s-au făcut şi se fac încă prin satele româneşti, mai ales din partea „Asociaţiunii“.

Dar nouă ni se pare, că acele nu sunt într-atâta efluxul unei mişcări însufleţite iniţiate şi duse în îndeplinire din partea tinerimii, ci mai mult nişte acţiuni cumpănite ale conducerii oficiale a primei noastre instituţiuni culturale.

Printre conferenţarii din diferitele despărţăminte sunt repre-

zentate cei drept şi elementele tinere. Dar sprijinul cel-dă tinerimea acestor propagande nu poartă timbrul unei acţiuni impulsive, sistematice, însufleţite şi însufleţitoare a tinerimii ca atare.

Ne-am aştepta cu tot dreptul, ca tinerimea noastră de pe la universităţi, teologii, preparandii şi chiar dela gimnasii, pe lângă studiile de specialitate, să se pregătească mai cu seriozitate şi cu zel pentru cariera de viitori apostoli culturali ai poporului.

Înainte de toate să cerce a-şi forma o limbă populară corectă şi frumoasă, prin aprofundarea scriitorilor nostri mai de seamă, ca spre pildă Creangă, Coşbuc etc.

Apoi asemenea tinerilor ruşi să se nisuiască întru a-şi însuşi temeinic toate acele cunoştinţe, de cari are lipsă poporul dela sate, atât în viaţa culturală, cât şi în cea economică. Să discute apoi asupra mijloacelor, prin cari vor putea să le transmită acestea mai uşor în masele mari ale poporului, aşa ca poporul să aibă folos real pe urma lor.

Iar în vacanţe sau după isprăvirea studiilor, tinerimea să asalteze formal pe conducătorii oficiali ai instituţiunilor noastre culturale, cerând impetuos teren de validitate.

Astfel vor turna însufleţire nouă în aceşti conducători adormiţi sau obosiţi şi mişcarea de rededeptare culturală va lua un avânt nou, se va încinge uniform sistematic peste toate satele locuite de români, cari aşteaptă dela conducătorii lor de azi şi dela făturii lor conducători lumina învăţăturilor, de cari atâta vreme au fost lipsiţi.

Deci „Vnarod“! La popor, tineri şi bătrâni, preoţi şi mireni! Munca noastră nu va fi zadarnică şi nu va rămâne nerăsplătită!

„Vnarod“!

Guy de Maupassant.

Dramă cucernică.

Povestirile fac farmecul călătorilor. Cine nu cunoaşte bucuria de-a regăsi pe neaşteptate, între 500 de locuitori, un parizian, un camarad din şcoală şi pe care ar dori să-l aibă vecinic la ţară? Cine n'a petrecut noaptea, cu ochii deschişi, în mica, îngustă diligenţă trecând prin localităţi, regiuni, unde trenul şi vaporul este ignorat, alături de o femeie tânără necunoscută, zărită numai la licărirea lanternei pe când ea se suia în partea inferioară a diligenţei, înaintea porţei unei case albe dintr'un oraşel?

A doua zi dimineaţa, când ori cine are mintea şi urechile amorţite de zăngănitul continuu al clopoştelor şi zgomotul huruitor al geamurilor, ce plăcută senzaţie simte văzând pe frumoasa şi necunoscuta vecină ciutului, agitată, deschizând ochii, privind în jurul ei, făcându-şi cu vârful degetelor sale fine, toaleta firelor de păr rebele, îndreptându-şi pieptănătura, pipăind cu mâna dacă corsetul său şade bine sau s'a strâmbat, dacă talia este dreaptă şi rochia nu e prea mototolită.

Ea vă priveşte de asemenea cu o privire curioasă. Apoi se a-

şează într'un colţ şi pare mai gânditoare ca ceilalţi. Ori cine, fără voia sa, o pândeste, o spionează, se gândeşte la ea necontent. Cine este? De unde vine? Unde merge? Fără voia ta şi se schiţează în minte un mic roman. Dacă este frumoasă, ne pare încântătoare: Fericite de acel... Viaţa ar fi poate mai bună alături de ea? Cine ştie? E poate femeia ce ne-a trebuit nouă, inimii noastre, visului nostru, firei noastre.

Cât este de plăcut necazul acela pe care îl simţi când o vezi dându-se jos înaintea unei case de ţară. Un bărbat, care o aşteaptă, stă acolo cu doi copii şi două guvernante. El o primeşte, se îmbrăţişează. Ea se apleacă spre copii; îi mângăie cu dragoste, şi apoi toţi se depărtează pe o alee pe când guvernantele primesc pachetele aruncate din imperială de conductor. S'a sfârşit, nu o vei mai vedea, poate nici odată. Adio tânără femeie cu care mi-am petrecut noaptea alături de d-ta. Poate nu o vei mai cunoaşte, n'o să'i mai vorbeşti de loc; şi cu toate acestea, simţi un regret, eşti, pari să fi trist de plecarea sa. Adio!

Păstrez atâtea amintiri de călătorie, de veselie, de regret.

Eram la Auvergne, rătăceam pe jos prin acei fermecători munţi francezi, mă urcasem pe „le Sancy“ şi intrai într'un mic han, lângă o capelă de

pelerinaj, care se numea Notre-Dame de Vassivière, acolo am văzut, dejunând singură la o masă în fund, o femeie bătrână, ciudată şi ridicolă.

Ei avea 70 de ani, cel puţin, înaltă, uscăţivă cu părul alb, tras pe tâmple după moda veche. Imbrăcată ca o engleză vagabondă în mod stângaci şi caraghios, ca o persoană la care toaleta este indiferentă, ea mânca omletă şi bea apă.

Avea un aspect deosebit, ochii neliniştiţi, o fizionomie de fiinţă, pe care existenţa a maltratat-o. O priveam fără voia mea, mă întrebam: cine este? care este viaţa acestei femei? Pentru ce rătăceşte singură în aceşti munţi?

Ea plăti, apoi se ridică să plece, îndreptându-şi pe umerii săi un frumos şi mic şal, ale cărui capete atârneau pe braţele sale. Luă dintr'un colţ un lung baston de excursie acoperit de nume imprimare cu fier roşu, apoi eşi, sprintenă, hotărâtă, cu un pas mare de factor, care-şi începe cursa.

O călăuză o aştepta înaintea uşei. Ei se depărtaşă. Îi priveam cum coborau vâlceaua, pe un lung drum, pe care erau înşirate nişte cruci înalte de lemn. Ea era mai înaltă, ca înscătorul său şi părea, că merge mai repede decât el.

După două ore, mă urcam pe marginele unei prăpăstii adânci, iar în fundul minunatei şi enormei sale gropi de verdeaţă, plină de arbori, de

mărăcini, de roze şi de flori, era lacul Pavin, rotund par'că este făcut cu compasul, împede şi aşa de albastru, că ai fi zis, că e un crămpet din azurul cerului; aşa de fermecător, că aşi voi să trăiesc într-un bordei, pe povârnişul pădurei, care domină acest crater unde curge apa liniştită şi rece.

Ea stătea acolo, în picioare, nemişcată contemplând pânza transparentă din fundul vulcanului stins. Privea ca şi cum ar fi văzut ceva, acolo, dedesupt, în profunzimea aceia necunoscută, care se zicea, că ar fi populaţă de păstrăvi mari ca monştrii şi care au devorat pe toţi ceilalţi peşti. Când trecui pe lângă ea, mi-se păru, că două lacrimi se rostogoleau din ochii săi. Ea plecă, luând-o la picior pentru a ajunge pe ghidul său, rămas într-o cârciumă la începutul urcuşului, care ducea la lac.

N-am mai văzut-o în ziua acela. A doua zi, la asfinţitul soarelui am sosit la castelul din Muroi. Vechea cetate, turn uriaş, ridicat pe un vârf de munte în mijlocul unei văi largi, la în-crucişetura a trei vâlcele, se ridica spre cer, ruinată, crăpată, rotundă, cu turnuleţe ce se năruiau. Te face gânditor, ca ori şi care altă ruină, prin enormitatea ei simplă, prin mărima, prin în-făţişarea sa antică şi impunătoare. Cum stă acolo, singură, înălţată pe acel munte, pare o regină moartă, însă tot-

La situaţie. Sâmbătă, în 27 l. c. au depus jurământul în faţa M. Sale prim-ministrul Lukács şi noii miniştri Teleszky şi Iosipovics. După depunerea jurământului, M. Sa a primit în audienţă pe Lukács, care i-a făcut raport asupra situaţiei şi asupra fazelor, în care se află tratativele cu partidele opoziţionale. Lukács a conferit şi cu Auffenberg şi Stürgkh, cu privire la întrunirea şi ordinea de zi a delegaţiunilor.

Tratativele cu opoziţia se vor continua, dar în caz dacă nu se va putea face înţelegerea, se crede că Lukács e însărcinat a disolva camera şi a publica noi alegeri.

«N. W. Tagblatt» e informat, că pentru cazul de-a nu putea ajunge la înţelegere cu partidul lui Iusth, deja în Mai se vor realiza planurile, a căror aprobare a obţinut-o Lukács de la M. Sa. În cazul extrem va urma disolvarea camerei. O criză ministerială e exchisă

Meetingul de protestare pentru apărarea Bisericii gr. cat. române. Din Cluj ni-se scrie cu data de Sâmbătă, 27 Aprilie n.:

În cursul zilei de astăzi au sosit aici comisiuni comitetului executiv pentru aranjarea meetingului, spre a dezbate cu fruntaşii clujeni chestia locului. Consfătuirea s'a continuat înainte şi după amiază.

E cunoscută divergenţa de păreri între clujeni în alte domenii, dar faţă de meetingul au fost cu toţii, într'o unire, de părere, că acest meeting e de neapărată trebuinţă să se ţină, la care adreaza cu tot sufletul.

Toţi, cei cărări s'a avut misiune, au fost însă de părerea cumcă Clujul, socotind împrejurările între cari se găseşte, nu este potrivit ca loc al meetingului. Aderează însă toţi şi stăruie pentru Alba-Iulia.

Noua episcopie gr. cat. maghiară. Din Eperjes se anunţă, că în petiţia adresată Maj. Sale de ministrul ungar de culte

de-auna regina văilor culcate la picioarele ei. Se poate urca acolo, sus, pe o pantă îngustă; te opreşti lângă ziduri în prima sală.

Tavanul sălilor şi camerilor e de mult căzut, scările desfrate, gropi, subterane, pivniţe, zidurile sunt crăpate la mijloc, atele căzute pe jumătate, bolţi de care te mişi cum de se mai ţin, mormane de cărămişi şi pietre; printre crăpături cresc ierburii, umbli, se furiează multe vieţuitoare.

Eram singur, dam târcoale prin această ruină. Deodată, în dosul unui zid, zării o fiinţă, un fel de fantomă, ca spiritul acestei clădiri vechi şi aproape năruită. M-am speriat de această surprisă, mi-a fost aproape frică. Recunosci însă pe bătrâna femeie, pe care o mai întâlnisem de două ori. Ea plângea. Plângea cu lacrimi şi roaie şi-şi ţinea batista în mână. Mă întorsei să plec. Ea-mi vorbi, ruşinată, că a fost surprinsă.

— Da, d-le, plâng... Aceasta nu mi-se întâmplă totdeauna.

Bălbăii încurcat, neştiind ce să-i răspund: »Pardon, d-nă, că v-am turburat. Aţi fost, sunteţi de sigur, lovită de vre-o nenorocire«. Ea murmură:

— Da, Nu. Sunt ca un câine pierdut. Se şterse la ochi cu batista şi suspină. O luai de mână silindu-mă să o liniştesc, emoţionat de aceste lacrimi. Ea-mi povesti istoria sa.

se cere, ca oraşul Hajdudorog să fie designat ca sediul episcopiei gr. cat. maghiare.

Delegaţiunile. Deşi în delegaţiuni este pusă la ordinea zilei numai indemnitatea, vor ţinea câte un expozeu ministrul comun de externe şi ministrul de finanţe. Miniştri află de lipsă expozeul în delegaţiuni din cauză, că n-au avut încă ocazie a orienta publicul şi delegaţiunile asupra politicii lor.

Demisiunea lui Ieszenszky. Faimosul secretar de stat Ieszenszky, după cum e informat „Magy. Tudosit”, va demisiona din postul său în Maiu.

Oare la eventualele alegeri pentru camere, Lukács nu va avea lipsă de „mână lui probată”?

Centenariul răpriei Basarabiei. Pregătirile pentru a serba împlinirea a o sută de ani dela încorporarea Basarabiei în Rusia continuă. Primăria oraşului Chişineu a hotărât ca două străzi ale oraşului să poarte numele a doi generali ruşi, Kutuzof şi Inzov.

Un grup de aviatori şi de persoane, cari se interesează de aproape de aviaţiune, au luat iniţiativa alcătuirii unei societăţi a aviatorilor români, cu menirea de a ajuta expansiunea aviaţiei la noi în ţară, după exemplul ţărilor din Apus. În acest scop s'a lansat un călduros apel.

M. S. Regele a sancţionat legea cu privire la tratamentul mărfurilor produse ale solului sau ale industriei din Statele Unite, la importul lor în România conform cu regimul rezultat din convenţiunile de comerţ încheiate de România până acum.

La clubul social-democrat s'a primit alaltăieri dimineaţa o telegramă din Constanţa, prin care se anunţă că d. Dr. Racowski a fost trecut în listele electorale, de către comisiunea însărcinată cu cercetarea actelor locuitorilor dobrogeni.

Referitor la articolul „Chestiuni economice” al d-lui Borgovan, pe care l'am publicat în numerii trecuţi primul următorul postscriptum:

Azi d-l Costescu, vrednicul Director al băncii din Severin, mă anunţă că a mai cumpărat o moşie de 4032 pogoane, cu preţul de 1600000 lei, moşie pe care o va împărţi în luna August a. c. la 400 ţărani (tot prin bancă), pentru că şi eu am ieşit din ţărâni — scrie d-sa — pentru care voi lucra toată viaţa — V. Gr. Borgovan.

Din România.

Amânarea inaugurării statuei lui Cuza-Vodă.

Sâmbătă s-a întrunit în sala de şedinţe a consiliului comunal din Iaşi un mare număr de cetăţeni fruntaşi ai Iaşului, pentru a lua de comun acord, ultimele înţelegeri cu privire la inaugurarea Statuei lui Cuza-Vodă.

Pentru organizarea şi stabilirea programului serbărilor s-a ales un comitet compus din d-nii: I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei, preşedinte, Nicu Gane, C. Penescu, colonel Langa, D. Greceanu, A. D. Xenopol, A. C. Cuza, Dr. G. Bogdan rectorul universităţii, Mihail Miculescu, Ion Praja, Mihail Mavrodi, Ion Găvănescu, inginer Leca Atanase Gheorghiu, Const. Climescu, Const. Cerchez, Ion Burada, Econom, Savin, directorul seminarului, colonel Manolescu-Mladian inginer Corbu şi Virgil Arion preşedintele comitetului central al Ligei culturale.

La sfârşitul consfăţuirii adunarea a hotărât în unanimitate amânarea serbărilor inaugurării Statuei lui Cuza-Vodă pentru zilele de 20 şi 21 Maiu a. c. pentru motivul, că până la termenul fixat, 3 Maiu, timpul e relative prea scurt ca să se poată organiza cum trebuie serbările, cari urmează să aibă un caracter cât mai grandios.

O nouă consfăţuire a comitetului va avea loc Joi 19 Aprilie v.

Bunurile de mână moartă.

D-l Ion Lahovary, ministru de domenii, se ocupă cu elaborarea regulamentului pentru punerea în aplicare a legii bunurilor moarte. Imediat ce regulamentul va fi întocmit, ministerul va începe măsurătoarea şi parcelarea moşilor ce vor fi vândute în loturi la ţărani. La ministerul de domenii se crede, că se va putea începe vânzarea loturilor chiar în Septembrie viitor.

Ştiri diverse.

Un grup de aviatori şi de persoane, cari se interesează de aproape de aviaţiune, au luat iniţiativa alcătuirii unei societăţi a aviatorilor români, cu menirea de a ajuta expansiunea aviaţiei la noi în ţară, după exemplul ţărilor din Apus. În acest scop s'a lansat un călduros apel.

M. S. Regele a sancţionat legea cu privire la tratamentul mărfurilor produse ale solului sau ale industriei din Statele Unite, la importul lor în România conform cu regimul rezultat din convenţiunile de comerţ încheiate de România până acum.

La clubul social-democrat s'a primit alaltăieri dimineaţa o telegramă din Constanţa, prin care se anunţă că d. Dr. Racowski a fost trecut în listele electorale, de către comisiunea însărcinată cu cercetarea actelor locuitorilor dobrogeni.

Referitor la articolul „Chestiuni economice” al d-lui Borgovan, pe care l'am publicat în numerii trecuţi primul următorul postscriptum:

Azi d-l Costescu, vrednicul Director al băncii din Severin, mă anunţă că a mai cumpărat o moşie de 4032 pogoane, cu preţul de 1600000 lei, moşie pe care o va împărţi în luna August a. c. la 400 ţărani (tot prin bancă), pentru că şi eu am ieşit din ţărâni — scrie d-sa — pentru care voi lucra toată viaţa — V. Gr. Borgovan.

Externe.

Chestia Dardanelelor preocupă în măsură deosebit de mare opinia publică europeană. După părerea cercurilor oficiale turceşti atât timp, cât vasele italiene se află în arhipelag, Turcia nu poate deschide Dardanelele. În nota Rusiei se oferă Turciei şi o anumită despăgubire, — pentru parubele pe cari i le-a făcut Italia prin bombardarea Dardanelor. Atitudinea guvernului turc în chestia Dardanelor este, că Dardanelele nu pot fi declarate neutrale, cum este canalul Suez şi prin urmare Turcia are dreptul să recurgă la orice mijloc pentru a apăra interesele sale.

tuleie pe buze, îi mîjea mustaşa. Am fost mirată... tristă, credeţi?

De-abia îndrăzneau să-l îmbrăţişez. Acel, care venise era el? copilul meu, micul meu blondin de altă dată, scumpul, iubitul meu copil, pe care l-am ţinut, în scutice, pe genunchii mei, l-am legănat, care a băut laptele meu cu micile sale buze, acest băiat mare, brun, care nu mai ştia sau poate nu mai voia să mă mângâie, care-mi părea că mă iubeşte mai mult din datorie, care mă chema «mamă» din bună cuviinţă şi mă săruta pe frunte pe când eu aş fi voit să-l strâng în braţele mele?

Bărbatul meu muri. Apoi veni rândul rudelor mele, pierdui şi pe cele două surori ale mele. Când intră moartea într-o casă, se zice că de multe ori ea se grăbeşte să facă cât mai mult de lucru posibil pentru a nu mai reveni mult timp acolo. Ea nu lasă să trăiască decât una sau două persoane, pentru a plânge pe ceilalţi.

Am rămas singură. Băiatul meu urma atunci la Drept. Speram să trăiesc şi să mor lângă el. M-am dus să-l regăsesc ca să locuim împreună. El luase obiceiuri de tânăr; mi-a dat să înţeleg că-l stîngheream; plecai; avusesem dreptate; dar sufeream prea mult să ştiu că l-aş putea supăra eu, mama sa. Reveni la el. Se însurase. Ce bucurie! Credeam că de acum vom fi împreună totdeauna. Voi avea ne-

poti. Avea de nevastă o engleză, care nu mă putea suferi. Pentru ce? Simţise poate că-l iubeam prea mult? Am fost forţată să mă instrăinez... Mă regăseam iarăşi singură. Da d-le, singură.

Apoi el plecă în Anglia. S-a dus să trăiască la părinţii nevastei sale. Înţelegeţi? Il au-ei, pentru ei, pe fiul meu / El, mi l-au furat! Nu-! aşa? Îmi scria în toate lunile. Venea să mă vadă primăvara. Acum, nu mai vine.

Sunt patru ani de când nu l-am mai văzut! Atunci avea faţa sbărcită şi părul alb. Aceasta-i posibil? Acest bărbat aproape bătrân, cine? Fiul meu? Micul meu copil, care era plin de viaţă, tânăr, sănătos odinioară? Fără îndoială nu-l voi mai revedea niciodată. Călătoreşte tot anul. Umblu, trăiesc, cum vedeţi, singură, fără nimeni lângă mine.

Sunt ca un câine pierdut. Adio, d-le, nu mai rămâneţi, vă rog, lângă mine, aceasta-mi face rău.

...Şi cum coboram colina, din când în când mă întorceam şi vedeam pe bătrâna femeie cum sta tot acolo, în picioare, lângă peretele acelu crepat, privind munţii, valea lungă şi lacul Chambon în depărtare. Vântul agitat, fălfăia ca un steag poala rochei sale şi micul şal pe care-l purta pe umerii săi.

100.000 Arabi la graniţa rusoturcă. Agenţia Westnik află, că la Savudbulak, Hamsalga, şeful triburilor kurzi din Amys, ar fi primit ştirea, că la hotarul ruso-turc s'ar afla o armată de 100.000 arabi, kurzi şi turci, din cauza eventualităţii unui războiu în Caucaz. Turcii ar fi încercat să convingă pe kurzi, că va fi un războiu ruso-turc, în scop de a înlătura orice nemulţumire în contra regimului tărăturc.

O nouă conspiraţie contra Japoniei. Se anunţă din Tokio, că guvernul japonez a dat din nou de urmele unei conspiraţii în Coreea, contra dominaţiei japoneze. Până acum au fost arestate 100 persoane şi în curând se aşteaptă alte arestări. Conspiratorii au primit arme şi muniţiuni din Mandcuria. Scopul lor a fost să proclame independenţa Coreei.

P. S. Sa Episcopul I. Pap şi „Banca generală de asigurare”.

— De Filoromânul. —

Cu acest titlu „Rev. Econ.” din Sibiu publică articolul de mai jos asupra atitudinii condamnable a P. Sale I. I. Pap, episcopul Aradului în chestia asigurărilor din dieceza Aradului, fapt care l-am remarcat şi noi.

În Nr. 76 din «Românul» s'a putut citi următoarele: «...Dintre celelalte rapoarte speciale în chestiunea epitropiilor a prezentat o deosebită însemnătate acela al asigurărilor diferitelor clădiri aparţinătoare diecezei. — Cu aceasta ocazie s'a putut afla, că toate instituţiile bisericeşti sunt asigurate la o societate jidovească. . . P. S. Sa Episcopul a propus să se autorizeze asigurarea la aceea bancă şi a altor clădiri, cari au până la valoarea de minimum K 1000 — între cari sunt vre-o 90 de biserici.

Di Sava Raicu face propunere, ca acestea să se asigure la «Banca generală de asigurare».

«P. S. Sa Episcopul I. Pap crede, că contractul făcut cu societatea, cu care s'a lucrat până acum, ne obligă să asigurăm la dânsa şi celelalte edificii. — După aceasta explicare primită cu murmure din partea publicului, a urmat un raport privitor — la monografia seminarului. . .!»

Adecă cum? P. S. Sa preferă o societate străină? Şi sinodul (ori numai publicul?) primeşte explicarea cu murmure? Atât tot? Bine staţi, dior Români! Putem zice un: «Bravas» (braşovenesc)!

În «Tribuna» mi-am luat îndrăzneala — binevoitoare a atrage atenţiunea On. public inteligent al Românilor la marea însemnătate a «Băncii generale de asigurare». Am motivat, — cred: îndestul, — pentru ce trebuie sprijinită de toţi fără excepţie şi cum trebuie crescut poporul în privinţa aceasta din partea — intelectualilor. Credeam de altfel — pe lângă toate motivările mele, — că Români sunt conştii de datorinţele lor, sunt conştii de mportanţa economică-naţională a chestiei şi vor fi toţi la locul lor, ca nişte sentinele. Şi — iată, — cu dureri trebuie să luăm la cunoştinţă, că «generalii» Vă părăsesc şi statul major ia aceasta la cunoştinţă numai cu — murmure».

E un blăstăm oare pe poporul român, că unii conducători: conducători supremi batjocuresc interesele cele mai vitale, cele mai sfinte a — turmei lor? Păstori, cari inconştiiu mână turma lor în ghiarele lupilor şi în calea hoţilor!

Aşteaptă P. S. Sa vr'un ajutor din partea băncii străine? P. S. Sa, ca acţionar (ori nu a subscris nici o acţie?) va şti poate, că în statutele Băncii româneşti este un §, în al cărui înţeles minimum 5% din venitul curat se va da pentru scopuri filantropice: pentru şcoli şi biserici, pentru creşterea şi promovarea intereselor — şi a turmei sale. Şi P. S. Sa totuşi face contrarul! — sedus de unii sfetnici neînţelegători a intereselor mai înalte ale poporului.

Trebuie să se ştie, că un contract (poliţă) nu poate obliga, ca şi alte bunuri — încă neasigurate — să se asigure tot la aceea societate. Din contră: şi poliţele făcute — după împlinirea obligamentului de un an, cu restituirea eventualului rabat de durată — se pot storna în înţelesul §-lui 485 din legea comercială. Sunt şi hotărâri curiale în privinţa aceasta!

Dar să o spunem d'a capo. Am auzit de faptul — împlinit — al P. S. Sale încă înainte de comunicarea din «Românul». Nu credeaş însă. Ni se părea ceva imposibil, ca un episcop român să se lase sedus a face aşa ceva. Acum da, cu mare durere, cred. Cred, că în decursul anului crt. a legat contract de asigurare pe 12 ani. Directorul băncii străine a fost la P. S. Sa vre-o 3—4 ori cu un alt ajutor al său. Au fost şi ospătaţi mai de multe ori cu prânzuri, cini. Unul dintre aceştia poate aducea omagii poporului românesc înaintea P. S. Sale. Şi poate P. S. Sa a fost încântat de atâta dragoste din partea lui. Să mi-se ierte, dacă mă exprim în mod vulgar, că respectivul în înţelesul strict al cuvântului: scuipe după Români. Eram odată cu respectivul la un târg mare într'un oraş din Bihor, unde vrând-nevrând: se atingea de — valah. Scuipe după ei, se ferea ca de cei leproşi. Şi vedeţi, P. S. Voastră, acest «domn director» merge cu banii valahilor leproşi pe la Montecarlo, Nisa etc.

Cu a cui recomandare au intrat respectivii la P. S. Sa, ne putem închipui. Nu mă înşel, dacă presupun, că calea duce spre Oradea-mare şi de acolo la un fost ministru. Dar să lăsăm firul de aţă al Ariadnei..

Ce puteţi aştepta dela popor, când unii intelectuali nu stau la nivelul chemării lor? Ce ar zice poporul, dacă ar şti toate acestea? Un conducător al unei întreprinderi româneşti (să zicem d. e. că e directorul de bancă), agent totodată la o societate străină, a spre-

bat a face asigurări chipu' pentru Banca românească. Ei! D-lor! Nu merge aşa! D-Voastră aveţi în «Banca generală de asigurare» o întreprindere, care frebue, să Vă lege pe toţi într'un mănunchi. Repet că aceasta e: «Astra economică» a D-voastră. Şi încă sunt între D-Voastră de aceia, cari lucră contra băncii fiind totodată şi acţionari ai ei! Sunt aceştia oameni cu adevărată tragere de inimă faţă de poporul, din care fac parte?

Cei cu inima română sunt chemaţi, ca să oprească şi nimicească apucăturile egoiste ale acestora, apucături dăunătoare totului, ce este românesc. Să se introducă controla cea mai severă, ca la bohemii. «Cu murmure» poporul românesc nu se va ferici. Fapte se pretind dela toţi. Cum voiţi D-Voastră, să Vă asiguraţi independenţa culturală-economică, pe urde va pluti autonomia Ardealului etc., dacă nu Vă arătaţi puterea ori nu o desvoltaţi până la limitele posibilităţii!

Nu am legături economice-financiare cu poporul românesc; numai legături sufleteste. Dar chiar numai pentru acestea îmi voi lua îndrăzneala, ca să stau la pândă: Pe Toma să-l fac a crede, pe Saul a-l transforma — în Pavel. Deocamdată atâta. Să auzim de bine. — Poporul însă să nu audă de ştirurile acestea: fie numai pentru On. cetitori ai «Revistei Economice», căci «toţi, căţi s'au interesat de ea (de «Banca de asigurare») i-au statorit horoscop favorabil» — zice di Todiciă în «Rev. Politică şi literară». Crede? — Eu cred. — Numai P. S. Sa Episcopul I. Pap nu crede. D-zou e bun: ne învaţă pe toţi, să credem într'un — viitor mai bun.

Pentru «Telegraful Român».

În nrul 76 din 6/19 Aprilie a. c., al «Gaz. Tr.» am înregistrat ştirea, că într'o constătuire a mai multor deputaţi sinodali din cler, ţinută la Sibiu, s'a discutat între altele şi chestiunea, cum să se satisfacă ne viilor îndreptăţite dorinţe a învâţătorilor noştri să fie şi ei după cuviinţă reprezentaţi în sinod şi congres.

«Telegraful Român» în nrul său din urmă desminte această ştire şi o declară de o — simplă născocire». Tonul malfios în care e scrisă această desmintire şi modul în care se încearcă a se da cu piciorul în persoana protopopului Braşovului cam miroasă — să fie cu ertare — a Ospedaletti.

Regretăm că nu putem lua act de desmintirea «Tel. Rom.», căci în interesul adevărului trebuie să susţinem din nou şi cu toată hotărârea nu numai, că în conferinţa amintită s'a adus pe tapet chestiunea reprezentării invâţătorilor noştri în sinod şi congres ci s'a prezentat şi o propunere, cum să se satisfacă acestei îndreptăţite dorinţe.

Dacă domnii deputaţi sinodali, la cari se provoacă «Tel. Rom.», sunt atât de slăbuţi la memorie, ce să le facem! Deocamdată atât!

Contribuiri la „Fundaţiunea ziaristilor români.”

În favorul «Fundaţiunii ziaristilor români din Ungaria» s-au făcut până acum din partea băncilor noastre, parte direct la «Ardelean», parte la «Solidaritatea», următoarele donaţiuni:

- »Albina», Sibiu K 1,000.—
- »Ardelean», Orăştie » 1,000.—
- »Cordian», Fofeldea » 20.—
- »Coroana», Bistriţa » 50.—
- »Corvineana», Hunedoara » 50.—
- »Decebal», Deva » 50.—
- »Economul», Cluj » 25.—
- »Furnica», Făgăraş » 50.—
- »Lucaştarul», Verşet » 50.—
- »Orientul», Dobra » 10.—
- »Poporul», Sălste » 50.—
- »Sătmăreana», Seini » 100.—
- »Sentinela», Satul-nou » 50.—
- »Vatra», Cluj » 50.—
- »Veneţian», Veneţia inf. » 14.—
- »Zlăgneana», Zlatna » 20.—

total K 2.589.—

Rugăm şi celelalte institut de bani ale noastre să urmeze apelu lansat de Epitropia fundaţiunii şi să contribuie cu sume cât mai mari posibile la înmulţirea Fundaţiunii. Sumele destinate în acest scop, rugăm a le trimite la casa «Solidarităţii» de unde se vor transpune la destinaţie, iar firma institutelor contribuente se va publica la acest loc, drept confirmare a primirii sumelor donate. — (Rev. Econ.)

ȘTIRI.

— 16 Aprilie 1912.

În jurul reprimării teologilor din Oradea. Contra știrii că teologii români excluși de la seminarul din Oradea-Mare, vor fi admiși la examenul de fine de an, episcopul ungar Lanyi a declarat corespondentului din Oradea-Mare al ziarului »Pester Lloyd«, că această știre nu corăspunde adevărului. E vorba de o așa de gravă călcare a disciplinei, încât cu greu se poate admite că seminaristii români excluși vor mai putea odată trece pragul vreunui seminar ungar-sc. Episcopul român Radu a intervenit într'adevăr. Totuși episcopul conte Nicolau Szecsenyi n-a admis ca elevii excluși să poată da examen. În privința soartei elevilor, cari au părăsit institutul de bună voie, va decide corpul profesoral. Se crede totuși că nu se va acorda nici acestor seminaristi încuviințarea pentru a depune examen, de oarecine vine lor e atât de mare, încât ei nu pot conta pe un act de clemență.

Correspondentul aceleiași foi află, din sorginte bine informată, că episcopul român Radu vrea să înființeze un seminar exclusiv pentru elevii români.

Un puternic incendiu a distrus a laltieri noapte cartierul bazarurilor din Damasc. Focul s-a estins cu o înțeleasă atât de vertiginoasă, încât aproape întreg cartierul a fost prefăcut în cenușă. Dintre casele, cari au căzut pradă focului, numai câteva au fost asigurate. Pagubele se urcă la 50 milioane mărci; prin casele distruse de foc au fost aflate mai multe cadavre omenești.

— Un groaznic incendiu a izbucnit în partea numită Boche du Salamandrea pădurii Fontaineblau din Franța. Incendiu a fost provocat de obuzele artileriei. Flacărele au consumat o mare parte a pădurii. Armata și pompierii au venit în ajutor, dar n'au putut loaliza focul, de oarecine în acele părți se mai aflau obuze, cari nu făcuseră încă explozie, ci treptat-treptat, după cum au venit în contact cu flacărele.

Masa studenților din Blaj a primit dela banca «Grănițerul» din Dobra 40 cor. — Iar dela familia Moldovan 10 cor. aceștia intru amintirea repausatului Ales. Moldovan. —

Notariat public regesc în Petroșeni. În Petroșeni se va înființa un notariat public regesc, care-și va începe activitatea în 1 Iulie a anului curent.

Logodnă. Olga Dragomir și Dr. Iuliu Vicaș s'ântați. — Cluj.

Puterea dragostii. Zilele acestea a murit în Petroșeni soția minerului Iosif Ilie. În timpul din urmă decedată suferea de un morb greu și când a înțeles că boala-i e incurabilă, și-a tras un glonte. Soțul său după ce îmbrăcat-o frumos și i-a ridicat catafalcul, a luat revolverul, cu care senincisese soția sa și trăgându-și un glonte în cap, s-a răsturnat mort lângă catafalcul nevastei sale. Într-o scrisoare lăsată în urmă, și-a mărturisit ultima dorință: să-l îngroape în același mormânt cu soția sa.

Crima unor soldați ruși. Din Cracovia se anunță, că trei soldați grăniceri ruși au trecut granița și au intrat în cărciuma lui Rosner din Rodomyos. După ce s-au îmbătat cu țuică, i-au cerut cărciumarului bani, amenințându-l că în caz contrar îl vor omorî. Rosner opunându-se, grănicerii ruși au scos baionetele și i-au străpuns. La strigătele de ajutor ale cărciumarului, au venit în cărciumă mama, soția și 2 copii ai lui. Soldații i-au atacat și pe aceștia și i-au străpuns până când n-au mai dat semn de viață. Alți doi copii ai cărciumarului au scăpat, acuzându-se sub pat. Soldații asassini au fost arestați.

Din cauza războiului italo-turc mai multe provincii ale Italiei sunt amenințate de foamete. În Apulia, de săptămâni de zile, populația mai săracă negăsindu-și lucru și strămutată astfel de foame, bate străzile demonstrând și comișând scandaluri. Autoritățile față de toate acestea nu iau nici o măsură, temându-se ca nu cumva prin intervenirea lor să agraveze și mai mult situația. Alaltăieri mulțimea furioasă s-a năpustit asupra mai multor care de transport, încercate cu pâne, furând și împărțind între olaltă toate pâunile.

Greva advocaților din Torino. Advocății din Torino în număr de 700 au declarat grevă începând de alaltăieri. Cauza este că personalul dela tribunal este insuficient și o mulțime de procese stagnează. El cer ca personalul dela tribunal să fie sporit, de oarecine situația actuală este tot cea de acum 30 ani.

În jurul catastrofei Titanicului. Dintre cele 205 cadavre pescuite de vasul »Mackay Bennet« pe locul unde se scufundase Titanicul, 43 au fost recunoscute. Între acestea se află și cadavrul lui Astor. »Mackay Bennet« a sosit ieri în portul New-Yorkului, unde

a fost așteptat de sute de persoane, rudenii de ale nenorociților.

Vaporul »Laplant« pe al cărui bord se află marinarii salvați ai Titanicului, nu va acosta în Southampton ci în Plymouth, de oarecine societatea »White Star Linie« se teme de demonstrațiile și scandalurile ce le-ar comite la sosirea vaporului populația furioasă din Southampton, de unde erau aproape toți matrozii Titanicului.

Aniversarea încoronării Sultanului. Cu prilejul aniversării urcării pe tron a Sultanului Mehmet, Capitala Turciei a fost frumos pavozată; populația era în sărbătoare și se vedea o mare animație pe străzi. Sâmbătă dimineața a fost o recepțiune la palat. Podul din Galata până la Stambul făcut de o societate germană a fost inaugurat în mod solemn. După amezai a fost o mare paradă militară pe dealul »Libertății«; peste 30.000 de soldați de toate armele, au defilat în fața Pađișahului. Erau de față principii, corpul diplomatic, miniștri, senatori, deputați și demnitari, precum și un public foarte numeros. Ținuta trupelor a fost foarte admirată. Aeroplanul militar care, pentru prima oară a făcut o evoluțiune deasupra câmpului de manevre, a stârnit o impresie foarte mare. Seara a fost o splendidă iluminăție. Peste 2 sute de condamnați politici au fost liberați.

Bandiții automobiliști din Paris. În urma cercetărilor poliției pariziane s-a descoperit, că locuința anarhistului arestat Gouzy, fusese locul de întrunire al bandiților automobiliști.

Pe un perete în pivnița acestui edificiu a fost găsită subscrierea lui Carrouy, care, probabil, e scrisă de însuși banditul. Deși Gouzy neagă, poliția susține că el avea relații cu bandiții automobiliști.

Lângă Versailles, în Lozere, bandiții au împușcat pe Grandjean, care ajutase poliția la arestarea lui Carrouy.

Alaltăieri bandiții au săvârșit o nouă mișcție în Paris. Trei indivizi s-au urcat într-un autotaxi și au cerut a fi conduși la pădurea Senart. Aci asvârliră piper în ochii șoferului, care a fugit; apoi se făcură stăpâni pe autotaxi, care a fost regăsit în dimineața următoare în Paris.

Nou advocat român. D-l Dr. Iustin Cl. Iuga și-a deschis cancelaria advocațională în Nagy Károlyfalva (comit. Timiș).

Necrolog. Intristații: Aneta Bucur soție, Bucura-Bucur mamă, Maria și Nicolae cu copii lor, soră și cumnat, Maria și Ion Bucur nepoți, Gheorghe și Maria Cabaș cu copii, Traian și Maria Comșa cu copii, Ion Căbășanu cumnat, precum și familiile: Căbășanu, Ursu și Carrivelli, au durerea a anunța încetarea din viață a scumpului lor Moise Bucur, Cavaler al Ordinului Coroana României, decedat la 11 Aprilie, ora 5 p. m. în etate de 59 ani. Ceremonia funebură a avut loc Vineri 13 Aprilie, ora 2 p. m. — Brăila, 12 Aprilie 1912.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea concertului din Alba Iulia de-a doua zi de Paști — aranjat de corul mânăstirii gr. cat. române, au binevoit a suprasolvi următorii domni:

Dr. N. Roșca prim senator orășenesc, Virgil Vlad vpot. câte 10 cor. Dr. C. Velican 8 cor. Dr. Alex. Fodor medic, Nic. Muntean of. trib, Stefan Crisan propr. (Teiuș), I. Poker, N. German, N. Pleșu, N. Almășan hotelier câte 5 cor. Ștefan Cacovean jude în penziune, Petru Cordea preot (Spring), Anghel Roșca Silviu Popoviciu câte 4 coroane. L. Müller, Iosif Rusu, Dr. Ioan Pop adv. A. Cluiul, Aurel Velican comer. câte 3 cor. Irimie Oprita (Partos), Kés és Beke I. Popescu propr. Nic. Mărginean, (Ighiu), Eug. P. Păcurariu protopop (Sebeș), Avram Oarga, General Radovici, Locotent Baltezan, I. Timișan, P. Cadar, Anton Pop, Dobroszky, Nic. Sentimbrean, câte 2 cor. Ioan Papiu preot (Vestem) 2.20 cor. Simion Micu protopop, Florian Rnsan preot, Nic. Drămbărean, Petru Roșca sergent, Vic. Stoia propr. R. Pațiția advocat, N. Man, Teofil Cacovean, Simon és Testvérek, Erdély Gyula câte 1 cor. S. Bălgrădean, Nic. Filimon, Angh. Luca Inv., Văd. Fira Tirnovean câte 80 fl. N. Bogățian, P. German câte 50 fl. sergent Muntean 40 fl.

Incasările cu suprasolviri la olaltă au fost de 729 coroane; din acestea substrăgând speșele de 224 cor., a rămas bisericii gr. cat. din Maieri 505 cor. venit curat.

Alba-Iulia la 23 Aprilie 1912. Din însărcinarea comitetului. — Inv. Hurdaciu.

Știri mărunte. Alaltăieri noapte mai mulți bandiți s-au urcat la Târnov în trenul de persoane Viena—Lemberg și furând toate coletele poștale, au dispărut fără urmă.

— Duma a hotărât înființarea unei academii de limbi orientale.

— O luntră s-a răsturnat cu 10 muncitori viieri, cari voiau să treacă râul Bodrog, lângă Bodrogzsadány. Șase dintre ei și-au găsit moartea în valurile râului, iar 4 au fost salvați.

— Un tren accelerat a sărit din șini lângă Villa Gordo (Spania), prăbușindu-se în adâncime mai multe vagoane. Locomotiva și trei vagoane au fost nimicite cu totul. Dintre pasageri au fost grav rănite 12 persoane iar din personalul trenului au murit 3.

— Lângă Svinemünde în Germania s-a răsturnat un automobil, în care se aflau 3 ingineri. Unul a murit imediat, ceilalți doi au suferit răni mortale.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Ziua de 1 Mai st. n. va fi serbată și anul acesta de către conducerea partidului socialist din Brașov. Dimineața la orele 9 $\frac{1}{2}$ se va forma în piața Prundului cortegiul obiectiv, care se va îndrepta spre sala dela »Geveberverein«, unde se va ținea o întrunire. După-miază la orele 2 $\frac{1}{2}$ va avea loc o petrecere populară tot în sala dela »Geveberverein«.

O linie telefonică directă Brașov—Budapesta. După știri din Cuij direcțiunea telegrafelor și telefoanelor din Cluj proiectează pentru anul viitor înființarea unei linii telefonice directe între Brașov și Budapesta.

Sinucidere. Alaltăieri a fost aflată spânzurată în podul casei din strada mijlocie Nr. 17 fata Katalina Tartler, flica economului Martin Tartler. Nenorocita victimă a fost surdo-mută și probabil că aceasta împrejurare a făcut-o să-și pună capăt vieții.

Cununie. D-soara *Marioara I. Breșeanu* și D-nul *Ioan I. Petric* își vor celebra cununia religioasă Duminecă, în 22 Aprilie st. v. (5 Maiu n.) 1912, în biserica gr. or. română din Râșnov.

Apollo-Bioscop. Marți și Mercuri în 30 Aprilie și 1 Mai. Număr afară din Program »Fata respinsă« (dramă socială în 2 acte film lung 1200 metri) *Vieștea de Iarnă în Tatralomnicz* (actualitate.) Deschiderea platonului de Sport al clubului ung. (Sport.) lute monterul (humor.) *Altorego* (humor.) *Jocul periculos.* (dramă socială daneză în 2 acte, film lung 1000 metri.

În pregătire, *Trandafirul roșu* (dramă socială în 2 acte film lung 1000 metri. Joi și Vineri program nou.

În Elite Proiectograf Europa să va reprezenta în 30 Aprilie și 1 Maiu n. următorul program: *Vilic ca urs de ghiță* (humor.) Vaporul de rășboi furat (grozavă dramă navală în 2 acte. Film 900 m. Interiorul Africei (vedere.) Iancu ca pianist de forță. Jucătorul falș (la joc de cărți.) Cea mai mare dramă de senzație a sezonului în 2 acte film. 1200.) *Gemni* (piesă de salon-humor.)

În pregătire. *Desdemona Nordiskslager* și *Căderea Troici*.

Adunare învățătoarească.

Convocare:

Despărțământul Făgăraș al Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, conform § 21 din statute își va ținea adunarea de primăvară la 12 Maiu st. n. a. c. în comuna Dejanț, la care avem ocazie a invita P. T. membrii ordinari și fondatorii precum și pe toți binevoitorii învățământului popular.

Program.

1. Participare la serviciul divin oficial la orele 8 dimineața.
2. Asistare la examenul ce se va ținea cu elevii școlii locale.
3. Deschiderea ședinței, cetirea apelului nominal.
4. Alegerea notarului desp.
5. Alegerea comisiunilor: a) pentru aprecierea examenului și a dizertațiilor; b) pentru înscrierea de membrii noi.
6. »Aratul și sămânțul rațional« dizertație economică prelucrată de Ioan Pop Inv. dirig. pensionat.
7. »Computul în școlile populare« dizertație pedagogică cetită de Inv. Ioan Rozor.
8. Cetirea procesului verbal luat în adunarea de toamnă.
9. Raportul cassarului și bibliotecarului.
10. Raportul comisiunilor esmise sub pct. 5.
11. Afaceri curente.
12. Propuneri eventuale.
13. Defigerea locului pentru adunarea de toamnă și designarea dizertațiilor.
14. Alegerea alor doi membrii verificători și închiderea ședinței.

Vad la 21 April n. 1912.

Octavian Popp, președinte.

M. Onor. membrii fondatori și ordinari sunt rugați a-și achita până la adunare tacele de membrii restante

Litere, arte și științe.

Dela Academia română.

Academia Română a ținut alaltăieri o importantă ședință, în care d. dr. C. Istrati a făcut importante comunicări.

Prima comunicare a fost asupra *descoperirilor însemnate ce s'au făcut în domeniul archeologiei*, găsindu-se mai multe figuri și statuete egiptene, idoli de bronz, cari reprezentau pe Osiris. Cum însă se pare cam curios ca în România să se găsească astfel de statuete și încă veritabile, d. dr. Istrati a înștiințat și pe d. profesor Maspero, care, a opinat că aceste statuete, nu pot proveni de cât cu ocazia răspândirii religiunii lui Ișiac.

A doua comunicare a fost despre o nouă stațiune la Maglavit (în Dolj) în care localitate s'au găsit mai multe săgeți etc., rămășiți ce se crede că ar fi rămas de pe urma unei castre de regiuni romane.

De acest fel de săgeți s'au mai găsit și la Rovaula.

A treia comunicare a fost asupra unor *brățări în scoică*, cari s'au găsit la Răcășdia (Banat). Aceste brățări au fost trimise d-lui Iorga, care le-a transmis d-lui dr. Istrati. Acesta consultându-se cu d. Murgoci, s'a ajuns la părere că aceste scoici sânt ale unui animal, care trăiește prin mări (în deosebi Marea Mediterană). Se purta în vechime ca ornament bogat și frumos.

Lucrul principal însă a fost că nu se știe cum de a ajuns acolo acest fel de brățări, cari, în timpul de față se găsesc și prin centrul Americii, prin Africa etc.

Cercetându-se mai de aproape s'a ajuns la concluziunea că aceste brățări nu pot să fie rămase decât dela coloniștii romani, cari au fost aduși de Traian de pe țărmurile Mediteranei.

Prezintă deci această descoperire o deosebită importanță națională, pe lângă cea archeologică.

A treia comunicare și cea mai importantă a d-lui dr. Istrati a fost asupra *nomenclaturii în chimia organică*.

Nomenclatura în chimia organică prezintă o deosebită însemnătate, pentru că prin ea, prin calea sintezii se poate ajunge la descoperiri noi și fabuloase de corpuri. Se descoperă așa 7000 de noi corpuri pe an.

D. Istrati a și scris un studiu important în acest domeniu, a cărui primă comunicare a fost făcută la Paris în 1891, și în care lucrare a stabilit de pe-aintunci principii de-o deosebită însemnătate.

A și după la academie, un studiu întregit, în ultimul timp, intitulat »Principii generale de nomenclatură«.

După comunicarea d-lui Istrati la Paris, un doctor francez, Behale, a făcut și el propuneri în direcția nomenclaturii, care se apropie mult de propunerile și comunicările d-lui dr. Istrati.

Lucru important e însă că dr. Istrati, le-a făcut cu mult înaintea doctorului Behale.

FELURIMI.

Gazul de iluminat împlinește 100 de ani de când e întrebuințat în Germania. Cel dintâi oraș iluminat cu gaz a fost Freiberg, prin stăruința profesorului Lompadius dela școala de mine de acolo. Introducerea acestui fel de a lumina străzile a întâmpinat în celelalte orașe ale Germaniei, ca și în toată Europa greutăți mari. Așa de pildă, se aduceau în »Kölnische Zeitung« dela 28 Martie 1819 următoarele argumente în contra iluminatului cu gaz:

1. Teologic: iluminatul cu gaz va strica alcătuirea universului, care prevede întunerecul nopții;
2. Juridic: iluminatul cu gaz trebuie combătut din motive publice, deoarece sunt puși la contribuție pentru el și cei, care nu doresc acest iluminat;
3. Medical: emanațiile gazului trebuie să facă rău; pe lângă asta, lumina în timpul serii are să ademenească lumea să stea pe stradă și se vor înmulți astfel boile de răceală;
4. Moral: frica de întuneric, care ferea pe mulți de păcate, are să dispară și bețiile și chefurile au să se înmulțească;
5. Polițienesc: caii au să se facă sperioși și hoții îndrăsneți;
6. Economic: sume mari de bani au să treacă peste graniță;
7. Național: iluminățiile în zilele de sărbători naționale au să-și piardă efectul din cauza acestor quasi-iluminății zilnice.

(Din Himmel und Erde, Aprilie 1912).

O nicovală de trei sute mil chilogramme turnată dintr-o bucată. În Steiermark, într-o turnătorie, era nevoie de o nicovală ca aceasta pentru un cloacan de 15 mii chilogramme. Din

cauza greutăților de cărat o nicovală așa de grea, ea a fost turnată pe loc în fabrică. Temelia ei e așezată pe țărugi înfipti până la doi metri și jumătate în pământ. Pe această temelie s-a zidit forma nicovalei, formă strânsă pe dinafară în table groase de fier. Nicovala e înaltă de trei metri, tot așa de lată și lungă de cinci metri și jumătate. Turnarea unui bloc așa de mare de fier a fost făcută cu multă greutate. Fierul a fost topit în două cupetoare de câte zece mii chilogramme, și încă într-un cuptor mai mic. Fierul lichid curgea în formă într-un jgheab lung de 57 metri și plecat cât era de nevoie. Turnarea a ținut 47 ceasuri, golindu-se câte un cuptor cam la fiecare jumătate de ceas, fără ca în această vreme fierul lichid să se fi răcit.

Prin adăugire de termit s-a ținut și mai lesne fierul în stare lichidă. După ce forma a fost umplută cu fier topit, a fost acoperită cu greutate mari de fier. După trei zile, s-a mai turnat fier topit, ca să se umple golurile rămase. După 14 zile, nicovala mai era încă atât de caldă, încât nu putea fi atinsă cu mâna. Abia după 48 de zile, fierul s-a răcit în destul și forma de zid a fost desprinsă. În urmă nicovala a fost întoarsă cu fundul în sus și așezată pe temelia ei.

(Prometheus, 2 Decembrie 1911).

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 29 Aprilie. În curând vor avea loc tratative între marile Puteri având de scop localizarea războiului italo-turc. Tratativele aceste, a căror inițiativă a pornit dela guvernele engleze și ruse, vor avea loc la Londra. Ele se bazează pe urmările pe cari le-a avut închiderea Dardanelor pentru Puterile neutrale și în genere pentru comerțul întregii Europe.

În urma declarației făcute de Turcia, că nu deschide Dardanelele decât atunci când i se garantează că un al doilea atac asupra lor nu va mai avea loc, marile Puteri au decis să intervină în mod categoric la Roma, pentru ca să obție încetarea definitivă a acțiunii italiene în marea Egee. În legătură cu aceste iminente demersuri ale marilor Puteri, se zvonește că Rusia va relua atitudinea sa împăciuitoare de altă dată. Discursul lui Sassanow rostit în Dumă acreditează aceste zvonuri; în adevăr Sassanow a declarat că deși contrastul între Italia și Turcia este foarte mare, marile Puteri vor încerca reluarea tratativilor de împăcare.

București, 29 Aprilie. În cercurile politice se susține, că în curând se va realiza concentrarea celor două partide conservatoare, mai ales, că și evenimentele externe reclamă de urgență un guvern tare.

Constantinopol, 29 Aprilie. Știrea că flota rusă a apărut în fața Bosforului e falsă. Se dezmint de asemenea în mod oficial știrile relative la intențiunile albanezilor de a se revolta. Ministrul de interne a primit depeși din Diakovo și Ghilan afirmând devotamentul populației albaneze.

Constantinopol, 29 Aprilie. Ministerul de rășboiu a primit știri din Tripolis despre respingerea a două regimente italiene de către Turci. Italianii au avut 15 uciși și 120 răniți. Colonelul Enver-Bey telegrafiază, că într-o luptă recentă la Tobruk, Italianii au pierdut 40 oameni două mitralieze și un proiector.

Proprietar:

Țip. A. Mureșianu: Branisco & Comp
Redactor responsabil:
Ioan Brodea.

Avis.

Aduc la cunoștința onoratului public românesc, că în atelierul meu de croitorie, recunoscut de solid și bine asortat, am un depozit bogat de stoffe indigene și stoffe moderne pentru sezonul de primăvară și vară.

Comandele se execută prompt și spre mulțumirea tuturor.

Cu stimă

Dumitru Mircan,
(8—12) croitor, Str. Orfanilor 4.

Novități în provazuri de tablouri

recomandă

JEKELIUS & STOTZ, Filiala A. BIDU Succesor.

Magazin de sticlărie și Porcelan.

Novități de primăvară!

In atentiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,

Costume, Pardesiuri de fetițe,

rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurență, și dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 28.

Telefon 305.

Novități de primăvară!

FĂRĂ CONCURENȚĂ.

Asortiment bogat de modele.

Nr. Mag. 7529/912.

Publicațiune.

Pe baza recercării domnului Ábrahám István că în chestia comasării din Poiană dela on. tribunal regesc din Brașov la petrare delegat jude regesc aducem la cunoștința publică că înnumita chestia a emis următoarea publicațiune.

Brassó, în 27 April 1912.

Magistratul orașenes.

2658/1912. polg. szám.

Másolat.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Brassó város (Pojana nevű határrész) részleges tagosítási ügyében Schmidt György birtokrendező mérnök mint működő földmérés a kiosztási munkálatokat beterjesztvén — az 1908 évi 500 I. M. számú eljárási utasítás 124 §-ának első bekezdése értelmében a kihásítás megkezdésére határnapul az 1912 évi május hó 2-ik napjának d. e. 8 óráját Brassóban a kir. törvényszéknél az igazságügyi palota I. emelet 68 számú termébe kitztem, melyre az összes érdekelt feleket, illetve képviselőiket a Brassó város területén és az ezzel szomszédos községekben szokott módon közhirre teendő jelen hirdetmény után a fennebb hivatkozott utasítás 24 §-a értelmében azzal a figyelmeztetéssel idézem meg, hogy a szabályszerűen megidézett felek elmaradása a kitűzött tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

Schmidt György földmérés megjelenni köteles.

A fennebb kitűzött határnapról az 1908 évi 500 I. M. számú utasítás 64 §-ának utolsó bekezdése értelmében — a közérdekeket érintő esetleges észrevételek meg-

tétele és ez okból a tárgyaláson való megjelenhetés céljából Brassó vármegye tiszti ügyészét, Brassó vármegye árvászekét, a brassói vármegyei m. kir. államépítészeti hivatal a brassói m. kir. kulturmérnöki hivatal, a m. kir. államvasutak igazgatóságát, a brassói m. kir. állami erdőhivatal, a kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőséget és a brassói m. kir. gazdasági felügyelőséget értesitem.

Brassó, 1912 április hó 18-án.

A brassói kir. törvényszék nevében Ábrahám István s. k. eljáró kir. trvsz. híró.

A kiadmány hitelül:

P. H.

Paal Iános s. k.

Deschiderea de restaurant.

Incepând cu 1 Mai n. se deschide restaurantul grădină Șnai, dezvingör din târgul cailor. Se vor servi, mâncări și beuturi bune. Se primesc deasemenea și abonamente la prânz în și afară de restaurant.

Se caută

un conducător de prăvălie la Societatea de conzum.

Salariu începătoriu 80 cor. lunar 1% din învartire, care e pe an aproape 40,000 cor. Cuartir și luminat. E de lipsă să fie căsătorit, și se depue cautiune de cel puțin 2000 cor.

Societatea de conzum Felső-Szőcs, comit. Solnok-Doboka.

1--5.

Publicațiune.

Pentru Internatul școlilor medii gr. or. române din Brașov avem lipsă de lucrurile arătate mai jos, pentru a căror confecționare și liferare, se publică licitațiune cu oferte închise.

Ofertele au să fie înaintate Bforiei școlilor centrale gr. or. române din Brașov, până în 8 Mai stil nou 1912 la 5 oare după amiază.

Avem lipsă de: 60 bucăți depânzături de masă, mărimea 150/250 cm din Damast-bumbac, calitate bună, eventual din Damast-olandă.

90 bucăți de cuverturi pentru paturi, mărimea 150/200 cm., desen oriental, stofă de bumbac, eventual de lână, calitate bună. Se vor preferi lucrurile de casă țărănești.

90 bucăți de țoale, destinate pentru pus sub saltele, mărimea 145/180 de bumbac, eventual de lână.

90 bucăți de saltele, făcute din stofă de Grădl bun, în două părți.

Oferenții vor prezenta deodată cu oferta și câte o mustră din diferitele obiecte oferite, afară de saltele, la cari se va alătura numai o mustră de stofă.

La ofertă se va alătura ca vadiu 10% dela suma totală a ofertului, în banigata sau în hârtii de valoare. Acest vadiu va servi ca garanță pentru ținerea termenului de liferare și pentru calitatea obiectelor liferate. Terminal de liferare să stabilește pe cel mai târziu 1-a Septembrie stil nou 1912.

Eforia scolară își rezervă dreptul a alege dintre oferenti pe ori care fără considerare la suma ofertului.

Brașov, în 14/27 Aprilie 1912.

Eferia școlilor centrale gr. or. române din Brașov.

Lăptăria centrală din Brașov

recomandă produsele ei, preparate după cele mai moderne principii igienice, Lapte de vacă și bivoliță pasteurizat, în sticle, Unt prima pentru oiăi, Calmac, Smântână, Cășcaval și Iaurt. Productele noastre se capătă în halele noastre proprii de vânzare și anume: Târgul boilor 2 (cu vânzare de lapte) și strada de mijloc 30 (Lăptăria). Mai departe la prăvăliile următoare: F. Adam Volea morii a/II.; E. R. Fernengel, Str. Hirscher 1; G. Flaischer Str. Caterinei 9; Karl Glas, Str. Neagră 56; A. Gal Str. Neagră 1; Lazar Iosef cofetărie, Str. Porții 67; H. Lies, Str. Aței; W. Nagelschmidt, Str. Hirscher 19, Secwald suc. prăvălie cu delicatose, F. Petersberger Str. Orfanilor 6; A. Servatius, Târgul cailor 2; G. Vas, Str. Spitalului militar 38; Hala de vânzare Str. Mihail Veis 17; M. Bartsch Str. Prundului 5; Kővari Istvan Str. Neagră 5; Isak Jacob Str. Neagră 23; Deak Laslo Str. Neagră 6; M. Tontsch, Str. de mijloc; Todor Ianos Str. Fântâni 24; M. Zeimes Str. Egris; Frita Wallitsch Str. Lungă; Ana Plejer Str. Castelului 14; Kovacs P. Str. spitalului militar. Thomandl A. Str. mori 20.

l. 26.

Români, replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

Insofire economică Elisabetopol-Erzsébetváros (Kisküküllő vm.)

!!! Altoi de viie !!!

Calitate distinsă — pe lângă cele mai moderate prețuri — soiuri de vin și de masă, — Viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altnit, vița europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la insofire economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE -- ERZSÉBETVAROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

— ! Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune! —

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condiții de plată!

— La cerere prețcurent și instrucțiuni gratis și franco. —

— Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoi. —

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!!!

Români! sprânjiți firmele românești, să numai acelea vă vrea binele.

Novitate de apă minerală.

Aduc la cunoștința on. publicului, că am pus în circulație apa de jod a izvorului „BÉLA“ din Zajzon, care se află la toate farmaciile, drogerii, și prăvălii de coloniale.

Despre puterea de vindecare a apei Hanco Vilmos și Dr. M. Hantz medic suprem comitatens a declarat că apa izvorului „BÉLA“ din Zajzon se pot recomanda la turburarea schimbului de materie la anemie, boale de singe, oftica, la catararia organelor de inspirație și nutremânt, la reumatism și podagră și la boale de rănichiu.

Conținând jod e foarte bună la copii și tineri.

Amestecată cu vin este o beutură răcoritoare.

Fiind Zizinul aproape de Brașov sunt în stare a vinde sticla cu 10 fileri cu adusul acasă.

Comandele se execută încă în ziua aceea.

Magazinul central și manipularia fântanei

Piața boilor Nr. 3.

Telefon 469.

Cu toată stima: **Ladislau Schuster,**

manipularul apei minerale.

in fiecare stil și execuție, se găsește Mobile sesc ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la Asociațiunea de vânzare de mobile, Strada Vămii Nro 36.

Tot aci se găsește dormitoare, elegante, sofragerii, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

— Se servește cu preliminar de prețuri gratuit. —